

„A folyók szentek”

Egy bencés a Duna védelmében

Szinte zajtalanul siklik tova az uszály. Konténerekkel félig megrakodva fürja be magát a szürkületbe. Fehér fényei lassanként elvesznek a Dunát borító ködben. Miután a teherhajó eltűnt, már csak fáklyákat, lámpásokat és 250 gyertyát lehet látni, amint ortodox keresztet alkotnak a földön.

Emmanuel Jungclaussen háttal áll a folyónak, fekete bencés kámszájának csuklyáját védőn a fejére húzta. „Egy hosszú hagyomány folytatói vagyunk” – kezdi az áldásimát Niederaltaich 83 éves nyugalmazott apátja, és Jézus Jordánbeli keresztségére emlékeztet. Körülbelül 200 ember gyűlt össze a fagypontról körüli hőmérsékleten, hogy ünnepelje a folyót, amely meghatározza a tájat, ahol élnek, s amelynek továbbra is úgy kellene folynia, ahogyan Isten megteremtette. Fiatal családok jöttek babakocsikkal Niederaltaich hajókikötőjébe, őszes urak melegítő szabadidő-dzsekiben, dolgozó asszonyok, akik az imént még mécseseket helyeztek az üvegburákba, és feldíszítették a felállított keresztet, a saját számos képviselője, és Niederal-

taich polgármestere. *Jungclaussen* apáttal együtt *Eckhard Herrmann* evangélikus szuperintendens és *Sonja Sibbor-Heißmann* evangélikus lelkész nő végzi a Duna megáldását ortodox rítus szerint. Az apát imái után a szuperintendens a vízhez megy, és háromszor a vízbe dobja a keresztet, hogy aztán a tartózsineggel ismét kihúzza.

Emmanuel Jungclaussen ökológiai gondolatkinccsel kapcsolja össze a keleti egyház szertartását. „Imádságos cselekvés mindazokért, akik szeretik a hazájukat” – így nevezi azt, amit a folyó megáldása során tesz. Meglehet, az idős apát kicsit bizonytalanul áll már a lábán, de hangja úgy cseng, mint egy javakorabeli férfié. A Duna kiépítésével szembeni ellenállásnak *Jungclaussen* a központi figurája Alsó-Bajorországban.

1992-ben, amikor éppen elkészült a Rajna-Majna-Duna-csatorna, ismertté váltak a bajor szövetségi kormány tervei arra vonatkozóan, hogy a Duna Straubing és Vilshofen közötti szakaszát vízlépcsőkkel lássák el. Akkor teljes terhe-

léssel is áthaladhatnának itt a hajók. A Duna utolsó szabadon áramló németországi szakasza 70 kilométer hosszú tífók, amelyért azóta elkecseregett küzdelmet folytatnak természetvédők és hajózási hatóságok, politikusok és hazájukhoz kötődő polgárok. Deggendorf mellett, ahol az Isar a Dunába ömlik, ártéri erdők nyújtanak életteret számos olyan állatfajnak, amely rajta van a veszélyeztetett fajok *Vörös listáján*. A szövetségi parlament 2002-ben elrendelte, hogy csak természetközeli módon, vízlépcsők nélkül szabad építkezni. Ezzel tulajdonképpen megmentették a szabadon folyó Dunát, mert ebben a szövetségi parlamenté az utolsó szó.

De a bajor kormány nem enged: egy 33 millió euróért, részben európai uniós pénzeiből elkészített új tanulmány most ismét vizsgálat tárgyává teszi a vízlépcsős építkezési változatot. A tanulmány eredményeit legkorábban 2012-re várják. 2008-ban a bajor környezetvédelmi miniszter egyik nyilvános nyilatkozata gondoskodott egy kis felfordulásról; szerinte a Dunának ter-

mészeti örökségként nagyobb jelentősége van, mint a közlekedés szempontjából. De pártja, a Keresztényszocialista Unió (CSU) nem követte őt. Nem sokkal 2009 karácsonya után Seehofer miniszterelnök megerősítette, hogy Bajorország ragaszkodik a vízlépcsők megépítéséhez.

A haszontalan politikai fecsegés részleteit *Jungclaussen* régóta meghagyja a fiatalabbaknak, de a folyó marad élete témája. „A folyók szentek a maguk mély szimbolikájával” – mondja. „Ez erősen meghatározta az életemet.” 1927-ben az Oderánál született, közvetlenül a folyó mellett nőtt föl, a háború után először Hamburgba ment, az Elba mellé, majd Frankfurtba, ahol a jezsuiták főiskoláján tanult, és minden reggel a Majnára tekinthetett le. Onnan Niederaltaich ősrégi kolostorába költözött, amely csak tízpercnyi gyaloglásra van a Dunától. Először szerzetesként és tanárként élt itt, 1989-ben megválasztották apátnak, 2001-ben vonult nyugállományba.

Ma már nem tud gyalog menni a Dunához, de korábban gyakran ment le a folyóhoz. Ott állt a parton, és hallgatta a víz csobogását. „Ha az ember a parton áll, észreveszi, hogy a víz minden évszakban más nyelven beszél”, mondja a bencés szerzetes, aki a teremtést sejtje meg a természetben, s számára a vízlépcső azt jelentené, hogy „valami szörnyűség áll a szent helyen” (vö. Mk 13,14 – Dán 9,27; 12,11).

Jungclaussen szemében az ember része a teremtésnek, és nem áll szemben vele, ezért a felelős 21. századi teológia lényeges feladatának tekinti a természet megőrzését. Ezenkívül egyszerűen gyakorlatias ember: „A folyóban a gondjaitól is megszabadulhat az ember”, mondja szelíd mosollyal, s belefáradva a sok beszédbe, befejezi a beszélgetést. „Egyszerűen be kell hajítani őket a vízbe, és már el is tűntek.”

Azért nem mindig ilyen egyszerű a dolog. A tanulmányok, tereprendezési eljárások és EU-irányvonalak körüli huzavona kimeríti az építési tervek el-

lenzőit. Hiszen ők csak azt akarják, hogy folyójuk eleven áramlás lehessen, ne pedig csupán egy vízi út, amelyet a nagyobb gazdasági haszon érdekében optimalizálni kell. „Nem ellenzünk mindent”, hangsúlyozza Marlis Thalhammer, az „*Élő Duna*” *Ökumenikus Akciósoport* képviselője, „de szelíd építkezést akarunk, amely lehetővé teszi, hogy a Duna továbbra is folyjék, s ennek ellenére javítani lehessen a hajózás helyzetén is.”

Az építkezés egyesült ellenfelei ez ideig meg tudták akadályozni az 1992-es eredeti tervek kivitelezését. De 18 évi politikai elkötelezettség, ünnepélyes folyómegáldások és havonta megtartott imaalkalmak után még mindig bizonytalan a Duna jövője. Marlis Thalhammernek már régóta nincs a kezében a szakmai vita minden részlete. Niederaltaich új apátja, Marianus Bieber távol tartja magát a Duna problémájától. De a természetvédők, a zöldek, egyes elkötelezett parlamenti képviselők, egy katolikus ifjúsági szervezet (*Katholische Landjugend*), a passai katolikusok *Egyházmegyei Tanácsa* és sokan mások folytatják a küzdelmet.

„Az ellenállás komolyságáról tanúsodik, hogy ennyire széles körű az összefogás”, mondja a degendorfi *Természetvédelmi Szövetség* tagja, Georg Kestel. „Nemcsak a megszokott zöldek vannak benne, hanem elismert emberek, konzervatívok is, és ez nagy benyomást tesz Bajorországban.”

Niederaltaich az egyetlen dunai település, amely egyhangúan és párthatároktól függetlenül olyan határozatot fogadott el, amely minden építkezést elnevez, a természetközeli is. Marlis Thalhammer és férje, Josef, a parhármester mozgatja a 2000 lakosú településen a keresztény indíttatású tiltakozást. „Alsó-Bajorországban szokatlan dolog az egyházi kiállítás”, mondja Josef Thalhammer. „A hangos tiltakozás nem illik az itteni mentalitáshoz. Templomba azért mennek az emberek, hogy imádkozzanak.”

Sokak számára elképzelhetetlen az imádkozás és a tiltakozás összetartozása; ennek ellenére sokaknak vannak kétségeik a müncheni kormány terveivel szemben. A parasztek félnek, hogy az építkezés megváltoztatja a talajvíz szintjét. Mások kétségbe vonják egy ilyen költséges közlekedési terv értelmét, miközben Deggendorft csak egyvágányú vasút köti össze Münchennel. Átlagosan óránként egy hajó halad el ezen a Duna-szakaszon, a tehergépkocsi-rakományok nagystílű vízre telepítése igen csak kétértelműnek tűnik.

Az imádságokkal és tiltakozó iratokkal való kiállítás a Thalhammer házaspár számára sem volt magától értetődő. Ki tudja, hogy gondolkodnának erről, ha tizenhárom éven át nem dolgoztak volna Brazíliában, egyházi szolgálatban. „Ott vettük észre, mennyire szükséges, hogy a nyilvánosság előtt is fellépjünk.” Brazíliában olyan embereket ismertek meg, mint *Luiz Flávio Cappio* püspök, aki a harmadik legnagyobb braziliai folyó tervezett elterelése miatt éhségstrájkot folytatott, amíg csak eszméletét nem veszítette, és kórházba nem vitték. (Ld. „*Érted vagyok*”, 2008. április, 23. o.)

A Duna mellett nem olyan kétségbeesítő a helyzet, mint Brazíliában, és itt biztosan nem akad majd éhségstrájkoló püspök. De a bizonytalanság felőrli a természet barátait. Résen vannak.

A folyó megáldása után fákláikkal és gyertyáikkal ökumenikus esti imádságra vonulnak a jeges utcákon a niederaltaich-i bazilikába. Uszályok már nem közlekednek ilyenkor.

Forrás: Publik-Forum, 2010/2

A jel

Mindegyikük tudta, mit jelent a vörös folt. Mindegyikük tudta, hogy ha valamelyiküket így jelölik meg, az hamarosan meghal, és elviszik a testét. Rettegésben éltek. Bármikor felbukkanhattak azok a szörnyű lények, akik végigjártak közöttük, és tetszés szerint megjelölték őket. Először arra gondoltak, hogy csak az öregeket és a betegeket ölik meg. Később azonban rájöttek, hogy fiatalokat és egészségeket is megjelölnek. Senki sem tudta, hogy mikor és ki lesz a következő.

A jel nem jelentett azonnali véget. Sokakat csak jóval később, esetleg a következő évszakban vittek el. A vörös foltot nem mosta le az eső, nem kopott meg; éveken keresztül is testükön maradt. Egy biztos volt: aki a kiválasztottak közé került, meghal. Lehet, hogy holnap, az is lehet, hogy csak jövőre.

A jel nélküliek attól féltek, mikor jönnek, és választják ki őket is. A megjelöltek a közelgő fájdalomtól és a haláltól rettegetek. Senki sem volt nyugodt. Az erdőben rengeteg fa volt. Sokak törzsén vörös folt.

Köszegi Dalma

ELŐFIZETÉS

Tisztelettel kérjük Olvasóinkat, hogy legkésőbb **2011. január 31-ig** újítsák meg előfizetésüket. Az egyes számok ára 240,- Ft lesz, tehát az *éves előfizetés* **1450,- Ft**, illetve annak, aki postán kéri, a *postaköltséggel együtt* **2300,- Ft**.

Többletbefizetéseket vagy adományokat ezután is szívesen elfogadunk.

Kérjük, hogy az utalvány címzésében az „Érted vagyok” és Kovács László nevét egyaránt tüntessék föl.

KÉRÉS

Kérjük Olvasóinkat, hogy most lejáró (vagy korábbi) képes falinaptáraikat ne dobják el, hanem juttassák el a főszerkesztőnek (tel.: 06-26/334-155, e-mail: gromon@freemail.hu), vagy a szerkesztőség címére (Kovács László, 1076 Budapest, Thököly út 11. I. 6.) – vagy bármelyik szerkesztőnek (ld. kolofon). Előre is köszönjük!

ISMÉT KAPHATÓ

Karl Herbst **A valódi Jézus**
és

Sárdy Péter **Jézus kincse emberek kezében**
c. műve (az utóbbi három füzetből álló formában).
Mindkét könyv ára 1500,- Ft (plusz postaköltség),
megrendelhetők a fordítótól, Gromon Andrástól
(tel.: 06-26/334 155, e-mail: gromon@freemail.hu).